

БАЗОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕРЕКЛАДАЧА КОНФЕРЕНЦІЙ

Олефір Г.І., Дейнеко І.А., Дейнеко І.В.

У статті систематизовано інформацію про стандарти професії перекладача конференцій шляхом аналізу діяльності ключових міжнародних стейкхолдерів галузі конференц-перекладу, що може слугувати основою для розробки національних галузевих стандартів.

Компетентності перекладача конференцій становлять об'єкт наукової дискусії, адже тлумач є не тільки професійним мовознавцем, а й експертом з усної комунікації.

Згідно із стандартами професії, для гарантування високої якості послуг, конференц-перекладач повинен пройти процес конкурсного відбору, бездоганно володіти робочими мовами (рідною і іноземними), мати низку психологічних і особистісних якостей, необхідних для ефективної комунікації, та бути фізично витривалим. Також перекладач конференцій має розуміти інтенції мовця і прихований смисл повідомлення.

Ключові слова: *усний переклад, конференц-переклад, якість перекладу, компетентності перекладача конференцій, стандарти професії.*

CORE COMPETENCES OF A CONFERENCE INTERPRETER

Hanna I. Olefir, Ivan A. Deineko, Iryna V. Deineko

At the international conference meeting, a conference interpreter plays a crucial role. He/she is not only a professional linguist, but also a communication expert, which is proved by research of G. Mounin, D. Seleskovitch, and M. Lederer.

The competences of a conference interpreter are a subject of key scientific discussion. By analysing of international stakeholders' activities in the conference interpreting field, we provide a system approach to the profession standards, which can become a basis for the prospective national field standards.

The AIIC was the first to elaborate the profession standards. An interpreter is supposed to master the necessary terminology, to understand implied intention and hidden senses. The ISO has already introduced several standards for interpreting. Separate standards were introduced for the interpreting itself, technical requirements of conference interpreting, legal interpreting, and community interpreting. In Germany, specific regulation of information protection and confidentiality has been recently introduced. Around the world, interpreters tend to self-organise in order to lobby professional interests and to guarantee proper quality of service.

New technologies introduce changes to the interpreter profession. Nowadays, distant conference interpreting is available when an interpreter is not actually present in the meeting room.

A conference interpreter has to undergo a process of selection, to be fluent in his/her working languages, and to possess a number of psychological, physical and personal qualities necessary for effective communication.

***Key words:** interpreting, conference interpreting, quality of interpreting, competences of conference interpreter, profession standards.*

БАЗОВЫЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ ПЕРЕВОДЧИКА КОНФЕРЕНЦИЙ

Олефир А.И., Дейнеко И.А., Дейнеко И.В.

В статье систематизировано информацию о стандартах профессии переводчика конференций путем анализа деятельности ключевых международных стейкхолдеров области конференц-перевода, что может послужить основой для разработки национальных отраслевых стандартов.

Компетентности переводчика конференций выступают объектом научной дискуссии, поскольку толмач является не только профессиональным лингвистом, но и экспертом в области устной коммуникации.

Согласно стандартам профессии, для гарантирования высокого качества услуг, конференц-переводчик должен пройти процесс конкурсного отбора, безупречно владеть рабочими языками (родным и иностранными), иметь ряд психологических и личностных качеств, необходимых для эффективной коммуникации, и быть физически выносливым. Также переводчик конференций должен понимать интенции говорящего и скрытый смысл сообщения.

***Ключевые слова:** устный перевод, конференц-перевод, качество перевода, компетентности переводчика конференций, стандарты профессии.*

У наші дні практично жодна міжнародна конференційна зустріч (форум, симпозіум, колоквиум, семінар, круглий стіл тощо) не проходить без участі перекладача конференцій (конференц-перекладача). Такий вид усного перекладу дозволяє особам, котрі не говорять однією мовою, легко спілкуватися за найрізноманітніших обставин: в рамках міжнародних самітів або міждержавних перемовин, міжнародних форумів або фахових симпозіумів, під час двосторонніх або багатосторонніх нарад високопосадовців, під час переговорів віч-на-віч між представниками бізнес кіл або бесід сам-на-сам між політичними діячами чи громадськими активістами, в контексті офіційних або неформальних зустрічей або візитів, круглих столів, семінарів, на підприємствах або в судах, в адміністративних установах тощо. В усіх цих конференційних ситуаціях усний переклад дозволяє співрозмовникам і/або слухачам якщо не порозумітися до кінця, то принаймні почути посыл кожного, якщо не домовитись, то щонайменше взяти до уваги точку зору іншого, оскільки усний переклад передбачає моментальне відтворення перекладачем нетривалих повідомлень, в умовах надзвичайно стислому часу для роздумів над витлумаченням і стилістичним оформленням висловлювання.

Перекладач конференцій допомагає порозумітися представникам різних культур і участь справжнього фахівця в галузі значно збільшує шанси результативної комунікації, можливості почути іншого, досягнення компромісу, успішного виходу із переговорного процесу. Твердження, що різні мови по-різному сприймають і відображають світ, було популяризовано французьким мовознавцем, перекладачем і семіотиком Жоржем Муненом [4]. Саме ця формула лягла в основу інтерпретативної теорії перекладу, розробленої французькими наукарями Даніцою Селескович і Маріян Ледерер на основі їхнього особистого практичного досвіду конференц-перекладу [6; 7]. Зокрема, їхні праці засвідчують, що перекладач конференцій є не тільки професійним мовознавцем, він є водночас фахівцем з усної комунікації, якому спеціалізована підготовка, професійне володіння іноземною мовою і глибокі культурологічні знання дозволяють швидко відтворювати висловлювання часто високої технічної складності а також забезпечувати атмосферу взаєморозуміння і партнерства під час конференційної зустрічі [5; 3].

Останніми роками, з огляду на зростаючу потребу підготовки висококваліфікованих фахівців з конференц-перекладу, до проблеми базових компетентностей усного перекладача звертається все більше перекладачів-практиків. Доступність аудіо та відеозаписів роботи усних перекладачів в інтернеті, у добу широкого розвитку інформаційних технологій, викликає жваве обговорення якості зробленого перекладу в соціальних мережах серед фахівців у галузі. Зростаюча кількість публікацій у медійних виданнях, присвячених помилкам, які було допущено при усному перекладі під час зустрічей на найвищому рівні або прес-конференцій керівників держав і які зумовили непорозуміння сторін, викликають широкий резонанс серед громадськості. Потреба надання якісних послуг конференц-перекладу вимагає, серед іншого, окреслення стандартів професії перекладача конференцій, що зумовлює **актуальність** цієї статті.

Метою статті є визначення стандартів професії перекладача конференцій, які дозволяють забезпечити високу якість перекладу. Мета конкретизується в таких **завданнях**: проаналізувати програмні і ділові документи міжнародних фахових організацій конференц-перекладачів; визначити базові компетентності перекладача конференцій, які забезпечать надання якісних послуг перекладу. **Об'єктом дослідження** обрано базові документи міжнародних фахових організацій конференц-перекладачів. **Предметом дослідження** стали основні компетентності перекладача конференцій і стандарти якості перекладу. **Методи дослідження** такі як метод аналізу даних, метод систематизації, метод узагальнення дозволили вирішити поставлені завдання.

Наукова новизна статті визначена відсутністю офіційних регулятивних документів із розробленими базовими компетентностями перекладача конференцій в Україні. **Практичне значення** статті полягає в тому, що її положення можуть бути використані при розробці компетентностей конференц-перекладача, а висновки статті відправною точкою для визначення стандартів професії перекладача конференцій в Україні.

Стандарти професії перекладача конференцій вперше були розроблені фаховою громадською організацією – Міжнародною асоціацією конференц-перекладачів (АПС). АПС є справжньою міжнародною організацією, штаб-квартира якої знаходиться в Женеві. Її було засновано 11 листопада 1953 року в Парижі за ініціативи Константіна Андронікова, тодішнього головного усного перекладача Організації Європейського економічного співробітництва (нині Організація економічного співробітництва та розвитку – OECD), Андре Камінкера, тодішнього головного усного перекладача Ради Європи, і Ганса Якоба, тодішнього головного усного перекладача ЮНЕСКО.

Російський князь за походженням, Константін Андроніков був французьким дипломатом, православним богословом, головним перекладачем Міністерства закордонних справ Франції, викладачем конференц-перекладу у спеціалізованих закладах вищої освіти НЕС та ÉSIT. У статусі офіційного перекладача президента Французької республіки та уряду він, у 1958-1976 роках, був присутнім на всіх англійських і російськомовних політичних конференційних заходах і перекладав для трьох французьких президентів – Шарля де Голля, Жоржа Помпіду, Валері Жискар д'Естена [9]. Андре Камінкер, перший президент АПС, окрім перекладу займався журналістикою та відомий зокрема тим, що ще у 1934 зробив синхронний переклад в прямому ефірі на французькому радіо промови Гітлера у Нюрнберзі. Послідовний перекладач у Лізі Націй, потім в ООН, він знаний як фахівець, спроможний зробити послідовний переклад годинної промови, занотовувавши лише самі цифри [8]. Ганс Якоб також починав у Лізі Націй. Із встановленням нацистського режиму в Німеччині він отримав політичний притулок у Франції, де перекладав виступи Гітлера для французького радіо, потім працював для ООН, поки не очолив службу усного перекладу в ЮНЕСКО [2].

Міжнародна асоціація конференц-перекладачів вперше визначила стандарти професії, розробивши фахові програмні і ділові документи на кшталт стандартів якості перекладу, деонтологічного кодексу, шаблонів договорів надання послуг [10]. На відміну від звичайних міжнародних асоціацій, які є федераціями національних об'єднань, ставлячи собі за мету виступати від імені всіх перекладачів, представляючи фах загалом, АПС, тим не менш, вимагає від кожного члена подавати особисту заявку про вступ. Такий своєрідний вибір процедури пояснюється тим, що, за задумом засновників асоціації, конкуренція між перекладачами повинна базуватися лише на оцінці якості наданих послуг. До асоціації можуть вступити як перекладачі фрілансери, так і ті, хто працює на постійній основі в будь-якій організації. Почавши із 35 членів, натеper об'єднання налічує більше 2 600 конференц-перекладачів, які перебувають у 85 країнах на п'яти континентах. АПС проводить фахові конференції, видає онлайн журнал, пропонує рекрутингові послуги для організаторів заходів, надає послуги перекладу для великих міжнародних організацій на кшталт ООН і Всесвітньої митної організації на основі укладених колективних договорів, веде каталог освітніх закладів, де готують перекладачів конференцій у відповідності до вимог асоціації. До затвердженого переліку входять по 6 освітніх закладів у Великій Британії та Бельгії; 4

у Німеччині; по 3 у Франції, Іспанії, Польщі, США, Тайвані; по 2 в Австрії, Італії, Швейцарії, Угорщині, Чехії, Канаді, Бразилії, Камеруні, Австралії; по 1 в Ірландії, Данії, Швеції, Латвії, Румунії, Словенії, Греції, Болгарії, Мальті, Туреччині, Росії, Ізраїлі, Лівані, Гані, Мозамбіку, Таїланді, Китаї, Південній Кореї, Японії [12]. На жаль, у списку немає жодного освітнього закладу з України.

Усний перекладач забезпечує якомога достовірніше відтворення змісту промов, підготовлених і спонтанних виступів, коротких повідомлень, зауважень і реплік різними мовами, тому він повинен мати високий рівень інтелекту. Такий вид діяльності потребує гнучкого і гострого розуму, аналітичних здібностей і вміння синтезувати інформацію. Різноміж проблем, які розглядаються, і різноманітність тем, які піднімаються в рамках конференційних зустрічей, розуміння контексту висловлювання потребують широкої ерудиції і освіченості перекладача, що спонукає його до постійного інформаційного пошуку. Чим ширші енциклопедичні знання, тим менше зусиль потрібно для розуміння і усвідомлення інформації. Ерудиція і освіченість працюють на повну і успішно допомагають у прогнозуванні висловлювання. Вивчення документів, поглиблене опанування відповідної термінології та систематична попередня підготовка до погодженої місії є обов'язковими. Тому, якщо перекладач усвідомлює, що з тих чи інших причин він ризикує не впоратись із завданням, слід заздалегідь відмовитись від місії. Цього вимагають професійні етика та доброчесність, як і простий здоровий глузд [11].

Для усного перекладача загалом необхідні швидке мислення і жвавий розум. Він має бути здатним перейняти спосіб мислення тих, кого він перекладає, підлаштуватися під хід їхніх думок, вловити їхнє бачення світу. “Зразковий” конференц-перекладач повинен бути спроможним миттєво сприймати й усвідомлювати зміст повідомлення іноземною мовою, яке виголошується із середньою швидкістю 150 слів за хвилину, і водночас, практично моментально, вільно і грамотно виражати думку рідною мовою. Фахівці, які успішно будують грамотні інформативні речення і не допускають пауз у мовленні, цінуються найбільше. Перекладач конференцій має досконало і глибоко знати свої робочі мови, що дозволить йому вловлювати, усвідомлювати і вірно витлумачувати вторинні значення висловлювань. У перекладі йому слід зберігати додаткові смисли оригінального повідомлення без додавання недоречних особистісних або культурних асоціацій, які створюватимуть перешкоди для порозуміння між співрозмовниками. Також слід утримуватися від особистісних коментарів та не висловлення власної точки зору [13].

Ще важливішою компетентністю є здатність вловлювати інтенції мовця, приховані сенси, які виходять за рамки вимовлених слів. У будь-якій промові частина повідомлення не висловлюється прямо, вона передається імпліцитно. Тому усний перекладач має бути особою із високою загальною культурою і знати міжкультурні розбіжності лінгвістичних спільнот, з якими він контактує.

Перекладач конференцій працює заради того, щоб багатомовне зібрання проходило так, щоб усі учасники могли легко порозумітися, неначе люди, які говорять однією мовою. Навіть за ідеальних умов, зважаючи на технічно складні теми

обговорення і відповідну термінологію, це є непростим завданням, яке часто ускладнюють самі учасники спілкування, коли читають або виголошують промови у зашвидкому темпі, намагаючись донести максимум інформації в режимі обмеженого часу; коли доводиться перекладати спонтанні висловлювання промовців, для яких мова виступу є іноземною, а тому синтаксичне або фонетичне оформлення повідомлення залишають бажати кращого; коли виникають технічні проблеми із апаратурою, на кшталт сторонніх шумів біля мікрофону промовця або негаразди із рівнем звуку, які заважають розумінню того, що чує в навушниках перекладач. Тому, апriorі непросте завдання часто перетворюється фізично і психологічно на виснажливу працю.

У грудні 2016 року Міжнародна організація зі стандартизації (ISO) в результаті зусиль щодо покращення умов роботи усних перекладачів з огляду на більш суворі вимоги щодо охорони праці оприлюднила три нові стандарти конференц-перекладу. Два із них є оновленнями стандартів 1998 року і визначають характеристики стаціонарних і мобільних кабін перекладачів синхроністів (ISO 2603 [16], ISO 4043 [18]), а третій є новим стандартом для технічного оснащення кабін (ISO 20109 [17]). Інше обладнання (наушники, мікрофони, звукопідсилювальна апаратура тощо) регулюється ISO 22259 [22]. Окремо внормовано якість аудіо- та відеосигналу, з яким працюють перекладачі-синхроністи (ISO 20108) [19].

Загальні вимоги до надання послуг з усного перекладу подано в ISO 18841 [20]. Важливо, що два види усного перекладу вже мають свої власні спеціалізовані стандарти: усний юридичний переклад – ISO 20228 [21] і громадський переклад із соціальною метою для громадських установ – ISO 13611 [15]. У Німеччині з березня 2017 року діє власний стандарт конференц-перекладу DIN 2347. Його оприлюднено винятково німецькою мовою. Крім вимог до підготовки перекладача, значну увагу приділено питанням захисту інформації та конфіденційності [14].

На жаль, особливості процедури залучення нових членів до АПС практично унеможливають прийом перекладачів, які працюють на території України. Проте в багатьох країнах існують національні організації, які сприяють розвитку і стандартизації галузі перекладу, а також контролю якості діяльності перекладачів. Зазвичай їм притаманні риси самоорганізації та визнання на підставі авторитетності членів і незаплямованої репутації. В Україні діють десятки громадських організацій, які представляють інтереси перекладачів. Це і регіональні об'єднання, і групи за видами перекладу. Такі ГО як “Український інститут перекладу” та “Українська лінгвістична асоціація” ведуть роботу із розробки національних галузевих стандартів, лобювання професійних інтересів, співпраці із закладами вищої освіти, підготовки й акредитації освітніх програм. Унікальним об'єднувачим чинником була професійна група “Українські перекладачі” в соціальній мережі Facebook. Групу було заархівовано 10 січня 2020 року, а її місію продовжили одразу кілька нових майданчиків для професійного спілкування.

Щоб гідно протистояти зазначеним вище викликам, перекладач конференцій має бути у хорошій фізичній формі і мати стійку психіку, він мусить зберігати витримку і

холодний розум навіть у надзвичайних ситуаціях. Йому мають бути властиві такі психічні характеристики як здатність до миттєвої концентрації, швидка реакція, легке запам'ятовування. Серед фізичних характеристик слід відзначити приємний тембр голосу, бездоганну дикцію, плавність мовлення. Тактовність у поведінці, толерантність у ставленні, гнучкість і ввічливість у спілкуванні, увага до деталей також є необхідними фаховими особистісними характеристиками конференц-перекладача, як і фізична витривалість, конче необхідна при частих переїздах, зміні часових поясів, роботі на виїзді або за кордоном, в умовах підвищеного тиску або багатозадачності [13].

Перекладачі конференцій можуть працювати як фізичні особи підприємці, які надають індивідуальні послуги різного рівня складності різноманітним клієнтам, як численним приватним особам, так і міжнародним підприємствам або організаціям. Вони можуть бути службовцями, які працюють у державних або міжнародних установах, після успішного проходження відповідного конкурсу. Також конференц-перекладачі можуть бути найманими працівниками на державних або приватних підприємствах. У наш час розвиток цифрових технологій дозволяє конференц-переклад віддалено, без безпосередньої присутності перекладача у залі, за наявності камер та швидкісного ширококутового інтернету. Подібні технології дозволяють легко знаходити потрібні мовні пари, де б не перебували їхні носії, і забезпечувати синхронний переклад там, де і ньому є потреба на визначений момент.

Як і в будь-якій вільній професії, перекладач конференцій несе пряму відповідальність перед своїми клієнтами щодо якості послуг, які він надає. Якість перекладу визначається на основі критеріїв, розроблених Міжнародною асоціацією конференц-перекладачів (АПС), де визначені суворі правила щодо передачі повідомлення та результату послуг перекладу [10]. Багато в чому вимоги щодо якості усного перекладу співпадають з вимогами до якості письмового перекладу, про що ми писали раніше у своїй статті [1]. Але існують і особливі вимоги. Зокрема деонтологічним кодексом передбачено повне і суворе збереження перекладачем професійної таємниці. У разі її розголошення або використання заради своєї вигоди передбачені суворі санкції. Також висувається вимога пунктуальності. Перекладач конференцій не повинен ніколи спізнюватися на захід, навіть якщо власне учасники зустрічі затримуються. Більше того, йому рекомендовано приходити раніше, щоб мати змогу ознайомитися із умовами роботи, перевірити апаратуру і налаштування звуку в навушниках, якщо йдеться про синхронний переклад [11].

Конференц-переклад, зазвичай, забезпечують перекладачі загального профіля. Тому, щоб успішно впоратись із завданням, опанувати необхідну термінологію і орієнтуватися в темі обговорення, потрібна ґрунтовна підготовка до заходу. Досвід, набутий протягом певного часу, поступово дозволяє перекладачеві спеціалізуватися у визначеній галузі (медицина, фармацевтика, сільське господарство, інформаційні технології, фінанси, будівництво, освіта, екологія, право тощо), що може стати вирішальним критерієм відбору для замовника, як і ознакою високого стандарту якості послуг, “доданою вартістю” перекладача.

Слід зазначити, що конференц-переклад призначений виключно для слухачів, які беруть безпосередню участь у зібранні. Тому, згідно із положеннями міжнародних угод щодо авторського права, жоден аудіо або відео запис, включаючи аматорський або для приватного користування, здійснений учасниками заходу, не може бути зроблений без попередньої згоди на те перекладача. У разі наданої згоди на запис і/або викладення перекладу в інтернеті, тим самим відмови від авторських прав, перекладачеві має бути передбачена додаткова оплата.

Висновки. Робота перекладача конференцій залишається елітною фаховою діяльністю. Перебуваючи завжди в тіні, його послуги в наш час є незамінними, з огляду на активізацію обмінів інформацією і потребою в одночасному багатомовному спілкуванні, зумовлені глобалізаційними процесами в сучасному суспільстві. Для успішного виконання професійної діяльності конференц-перекладача необхідні такі якості: комунікативні здібності, вербальні здібності (вміння чітко і зв'язано викладати думки, гарно поставлене мовлення, багатий словниковий запас), розвинені здібності невербального спілкування (координація рухів, точність рухів рук, пальців, пластичність рухів, володіння мімікою, сила і взаємозв'язок слухових, зорових, рухових, тактильних відчуттів), високий рівень організаторських здібностей, гарна пам'ять, гнучкість розумових процесів, високий рівень розподілу уваги (здатність приділяти увагу кільком об'єктам одночасно), здатність тривалий час займатися однорідним видом діяльності, здатність реактивно приймати рішення в умовах ситуації, яка швидко змінюється, здатність подавати матеріал із урахуванням особливостей конкретної аудиторії, фізична і психічна витривалість, висока працездатність. Серед особистісних якостей і нахилів слід зазначити ввічливість, тактовність, вихованість, винахідливість, дотепність, енергійність, наполегливість, доброзичливість, толерантність, терпеливість, зібраність, цілеспрямованість, відповідальність, ініціативність, самокритичність, активну громадянську позицію, емоційну стійкість, стійкий хороший стан нервової системи, гарний стан мовленнєвого апарату, гарний стан серцево-судинної системи, почуття власної гідності, ерудованість, порядність, витриманість.

Література

1. Олефір Г. І., Дейнеко І. А., Дейнеко І. В. «Політика якості перекладів у Європейському парламенті.» *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики* 34 (2018): 177-188.
2. Hoof H. *De l'identité des interprètes au cours des siècles*, access: https://cvc.cervantes.es/lengua/hieronymus/pdf/03/03_009.pdf
3. Lederer M. *La traduction aujourd'hui. Le modèle interprétatif*. (Paris, Hachette, Collection, 1994), 224.
4. Mounin G. *Les Belles infidèles* (Paris, Cahiers du Sud, 1955), 160.
5. Seleskovitch D. *L'interprète dans les conférences internationales: problèmes de langage et de communication* (Paris, Lettres modernes Minard, coll. Cahiers Champollion, 1968), 261.
6. Seleskovitch D., Lederer M. *Interpréter pour traduire* (Paris, Didier érudition, 1984), 311.
7. Seleskovitch D., Lederer M. *Pédagogie raisonnée de l'interprétation* (Paris, Didier, Érudition/Opoce, 1989), 281.
8. Widlund-Fantini A.-M. *André Kaminker: une courte biographie*, access: <http://aiic.gr/page/7915/andre-kaminker-une-courte-biographie/lang/2>

9. Widlund-Fantini A.-M. *Constantin Andronikof: une courte biographie*, access: <https://aiic.net/page/8353/constantin-andronikof-une-courte-biographie/lang/2>

Джерельна база

10. AIIC, access: <https://aiic.net>
11. AIIC. *Code of professional ethics. Version 2018*, access: <http://aiic.net/p/6724>
12. AIIC *Écoles d'interprètes*, access: <https://aiic.net/directories/schools/georegions/>
13. AIIC. *Rules & by-laws*, access: <http://aiic.net/p/4036>
14. DIN 2347 *Übersetzungen – und Dolmetschdienstleistungen – Dolmetschdienstleistungen – Konferenzdolmetschen*, access: <https://www.din.de/de/mitwirken/normenausschuesse/nat/normen/wdc-beuth:din21:268573014>
15. ISO 13611:2014 *Interpreting – Guidelines for community interpreting*, access: <https://www.iso.org/standard/54082.html>
16. ISO 2603:2016 *Simultaneous interpreting – Permanent booths – Requirements*, access: <https://www.iso.org/standard/67065.html>
17. ISO 20109:2016 *Simultaneous interpreting – Equipment – Requirements*, access: <https://www.iso.org/standard/67063.html>
18. ISO 4043:2016 *Simultaneous interpreting – Mobile booths – Requirements*, access: <https://www.iso.org/standard/67066.html>
19. ISO 20108:2017 *Simultaneous interpreting – Quality and transmission of sound and image input – Requirements*, access: <https://www.iso.org/standard/67062.html>
20. ISO 18841:2018 *Interpreting services – General requirements and recommendations*, access: <https://www.iso.org/standard/63544.html>
21. ISO 20228:2019 *Interpreting services – Legal interpreting – Requirements*, access: <https://www.iso.org/standard/67327.html>
22. ISO 22259:2019 *Conference systems – Equipment – Requirements*, access: <https://www.iso.org/standard/72988.html>

References

1. Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V. «Translation quality policy in the European Parliament.» *Problemy semantyky, prahmatyky ta kohnityvnoi lnhvistyky*34 (2018): 177-188 (in Ukrainian)
2. Hoof H. *De l'identité des interprètes au cours des siècles*, access: https://cvc.cervantes.es/lengua/hieronymus/pdf/03/03_009.pdf
3. Lederer M. *La traduction aujourd'hui. Le modèle interprétatif*. (Paris, Hachette, Collection, 1994), 224.
4. Mounin G. *Les Belles infidèles* (Paris, Cahiers du Sud, 1955), 160.
5. Seleskovitch D. *L'interprète dans les conférences internationales: problèmes de langage et de communication* (Paris, Lettres modernes Minard, coll. Cahiers Champollion, 1968), 261.
6. Seleskovitch D., Lederer M. *Interpréter pour traduire* (Paris, Didier érudition, 1984), 311.
7. Seleskovitch D., Lederer M. *Pédagogie raisonnée de l'interprétation* (Paris, Didier, Érudition/Opoce, 1989), 281.
8. Widlund-Fantini A.-M. *André Kaminker: une courte biographie*, access: <http://aiic.gr/page/7915/andre-kaminker-une-courte-biographie/lang/2>
9. Widlund-Fantini A.-M. *Constantin Andronikof: une courte biographie*, access: <https://aiic.net/page/8353/constantin-andronikof-une-courte-biographie/lang/2>
10. AIIC, access: <https://aiic.net>
11. AIIC. *Code of professional ethics. Version 2018*, access: <http://aiic.net/p/6724>
12. AIIC *Écoles d'interprètes*, access: <https://aiic.net/directories/schools/georegions/>
13. AIIC. *Rules & by-laws*, access: <http://aiic.net/p/4036>

14. *DIN 2347 Übersetzungs – und Dolmetschdienstleistungen – Dolmetschdienstleistungen – Konferenzdolmetschen*, access: <https://www.din.de/de/mitwirken/normenausschuesse/nat/normen/wdc-beuth:din21:268573014>
15. *ISO 13611:2014 Interpreting – Guidelines for community interpreting*, access: <https://www.iso.org/standard/54082.html>
16. *ISO 2603:2016 Simultaneous interpreting – Permanent booths – Requirements*, access: <https://www.iso.org/standard/67065.html>
17. *ISO 20109:2016 Simultaneous interpreting – Equipment – Requirements*, access: <https://www.iso.org/standard/67063.html>
18. *ISO 4043:2016 Simultaneous interpreting – Mobile booths – Requirements*, access: <https://www.iso.org/standard/67066.html>
19. *ISO 20108:2017 Simultaneous interpreting – Quality and transmission of sound and image input – Requirements*, access: <https://www.iso.org/standard/67062.html>
20. *ISO 18841:2018 Interpreting services – General requirements and recommendations*, access: <https://www.iso.org/standard/63544.html>
21. *ISO 20228:2019 Interpreting services – Legal interpreting – Requirements*, access: <https://www.iso.org/standard/67327.html>
22. *ISO 22259:2019 Conference systems – Equipment – Requirements*, access: <https://www.iso.org/standard/72988.html>